

20 Yanvar tariximizin qəhrəmanlıq səhifəsidir!

02 (1256) 19-25 yanvar 2023-cü il

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

AZƏRBAYCAN ÖNƏMLİ TRANZİT ÖLKƏYƏ ÇEVİRİLİB

Azərbaycanda yeni tankerlərin, quru yük gəmilərinin və bərələrin sayının artırılmasına ehtiyac var. Bu barədə Prezident İlham Əliyev yanvarın 17-də Davosda Niderlandın "Damen Shipyards Group" şirkətinin icraçı direktoru və səhmdarı Arnout Damen ilə görüşdə bildirib.

Bu sahədə də "Damen Shipyards Group" şirkəti ilə əməkdaşlıq üçün yaxşı potensialın mövcud olduğunu qeyd edən dövlətimizin başçısı Azərbaycanın önəmli tranzit ölkəyə çevrildiyini vurğulayaraq, respublikamızın ərazisindən keçən yüklərin həcmimin 75 faiz artdığını deyib.

“BİRLƏŞMİŞ ƏRƏB ƏMİRLİKLƏRİ DÜNYANIN ƏN SABİT VƏ İNKİŞAF ETMİŞ ÖLKƏLƏRİNDƏN BİRİNƏ ÇEVİRİLİB”

Bu sözləri Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin paytaxtında keçirilən Əbu-Dabi Dayanıqlılıq Həftəsinin rəsmi açılışında çıxışı zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev söyləyib. Qazandığı böyük nailiyyətlər və sürətli inkişaf münasibətilə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin

Prezidentini və xalqını təbrik edən dövlətimizin başçısı Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri dünyanın ən sabit, inkişaf etmiş və uğurlu ölkələrindən birinə çevrildiyini bildirərək deyib: “Biz Sizin Azərbaycanadakı qardaşlarınız olaraq, gördüyünüz işlərdən çox fəxrhlənirik”.

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV: AZƏRBAYCANDA İNVESTİSİYA MÜHİTİ ÇOX MÜSBƏTDİR

“Ötən ay - dekabrın 17-də Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya Gürcüstanın Qara dəniz sahilindən Rumıniyanın Qara dəniz sahilinə qədər Qara dənizin dibi ilə elektrik kabelinin çəkilməsinə dair saziş imzaladılar. Bu saziş Avropa Komissiyası Prezidentinin şəhidliyi ilə imzalanıb. Planımız Azərbaycandan 4 qıqavatlıq yaşıl enerjiyi nəql etmək imkanını yaradacaq kabeli çəkməkdir”. Bu sözləri Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin paytaxtında keçirilən Əbu-Dabi Dayanıqlılıq Həftəsinin rəsmi

açılışında çıxışı zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev deyib. Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, bu, kifayət etməyə bilər. Burada söhbət artıq razılaşdırılmış həcməldən gedir. Lakin planlarımız daha genişdir. “Azərbaycanda investisiya mühiti çox müsbətdir. Biz neft və qaz sektoruna böyük sərmayələr cəlb etmişik. İndi isə hədəfimiz bərpa olunan enerjidir. Başqa sözlə, planlarımız böyükdür və əminəm ki, işlərin öhdəsindən gələcəyik”, - deyərək Prezident İlham Əliyev əlavə edib.

AZƏRBAYCANDA 12 MİN MEQAVAT GÜCÜNDƏ KÜLƏK VƏ GÜNƏŞ ENERJİSİ İSTEHSALI LAYİHƏSİ İCRA OLUNACAQ

Azərbaycanın Energetika Nazirliyi ilə “Fortescue Future Industries” şirkəti arasında ötən ay imzalanan memorandumda ölkəmizdə 12 min meqavat gücündə külək və günəş enerjisinin istehsalına dair layihənin icrası nəzərdə tutulur. Bu barədə Prezident İlham Əliyevin Davosda “Fortescue Future Industries” şirkətinin sədri Endrü Forest ilə görüşündə bildirilib. Görüşdə, həmçinin ötən ay Buxarestdə “Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan hökumətləri arasında yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş”in imzalanmasının önəmi vurğulanıb. Azərbaycan istehsal edilən yaşıl enerjinin bu layihə vasitəsilə gələcəkdə Avropa bazarına çatdırılmasının əhəmiyyəti qeyd olunub. Litva Prezidenti Gitanas Nauseda Ermənistanın Laçın yolu ilə bağlı manipulyasiyaları barədə məlumatlandırılıb. Davosda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə keçirilən görüşdə dövlətimizin başçısı

Ermənistanın beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmaq məqsədilə Laçın yolundakı hadisələrlə əlaqədar manipulyasiya ilə məşğul olduğunu və yalan məlumatlar əsasında guya yolun bağlı olduğunu iddia etdiyini deyib. Azərbaycan Prezidenti yolun mülki şəxslər və mülki təyinatlı yüklərin keçidi üçün açıq olduğunu, həmçinin Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin xətti ilə humanitar yüklərin sərbəst hərəkətinin təmin edildiyini bildirib.

Yanvarın 17-də Prezident İlham Əliyev Davosda “CISCO” şirkətinin global innovasiyalar üzrə vitse-prezidenti Qay Didrix, yanvarın 18-də “The Goldman Sachs Group Inc.” şirkətinin global məsələlər üzrə prezidenti Cared Kohen, “Kromatix SA” şirkətinin baş icraçı direktoru Rafik Hanbali, “Signify” şirkətinin baş icraçı direktoru Erik Rondolat, “Carlsberg Group” şirkətinin prezidenti və baş icraçı direktoru Kes t’Hart və Litva Respublikasının Prezidenti Gitanas Nauseda ilə görüşmüşdür.

“MASDAR” İLƏ ƏMƏKDAŞLIQ AZƏRBAYCANI ÇOX MÜHÜM YAŞIL ENERJİ MƏNBƏYİNƏ ÇEVİRƏCƏK

“Masdar” ilə Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) 4 qıqavatlıq külək və günəş enerjisinin istehsalına dair razılaşma imzaladılar. Bu, hələ qısamüddətli layihədir. Ortamüddətli layihələr gücləri 10 qıqavata qədər artıracaq”. Bunu Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin paytaxtında keçirilən Əbu-Dabi Dayanıqlılıq Həftəsinin rəsmi açılışında çıxışı zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev deyib. Dövlətimizin başçısı qeyd edib: “Bu, tamamilə

icra olunandır. Bununla bağlı yol xəritəmiz var. Yalnız həmin layihə nəticəsində “Masdar” ilə apardığımız əməkdaşlıq Azərbaycanı çox mühüm yaşıl enerji mənbəyinə çevirəcək”. Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, bütövlükdə Azərbaycanın beynəlxalq enerji şirkətləri ilə imzaladığı anlaşma memorandumları və sazişlər 22 qıqavata qədər külək və günəş enerjisi istehsal etmək imkanını yaradacaq.

PREZİDENT: BU GÜN AZƏRBAYCAN NƏİNKİ ÖZ ENERJİ TƏLƏBATINI TƏMİN EDİR, HƏMÇİNİN XAM NEFT, TƏBİİ QAZ VƏ ELEKTRİK ENERJİSİ İXRAC EDİR

“Biz Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələrini öz enerji təhlükəsizliyimizin təmin olunması üçün inkişaf etdirmirik, enerji təhlükəsizliyimizi hələ bir neçə il əvvəl təmin etmişik. Bu gün Azərbaycan nəinki öz enerji tələbatını təmin edir, həmçinin xam neft, neft məhsulları, təbii qaz, neft-kimyə məhsulları və elektrik enerjisi ixrac edir”. Bunu Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin paytaxtında keçirilən Əbu-Dabi Dayanıqlılıq Həftəsinin rəsmi açılı-

şında çıxışı zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev deyib. Dövlətimizin başçısı bildirib: “Bərpa olunan enerji ilə bağlı proqramımız tamamilə fərqli gündəliyə malikdir. Birincisi, bu, onunla bağlıdır ki, nəhəng potensial var. İkincisi, onun sayəsində biz ixracımızı şaxələndirəcəyik. Əlbəttə ki, nəticədə iqtisadiyyatımızın yeni ekoloji təmiz sektoru yaradacaq”.

Sosial müavinətlərin məbləğinin artırılması və “Sosial müavinətlərin məbləğinin artırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 29 avqust tarixli 973 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 5 yanvar tarixli 3708 nömrəli Sərəncamının 2.1.2-ci yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. 2023-cü il yanvarın 1-dən sosial müavinətlərin məbləğləri aşağıdakı kimi müəyyən edilsin:
1.1. yaşa görə sosial müavinətin məbləği 220 (iki yüz iyirmi) manat;
1.2. orqanizmin funksiyalarının 81–100 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə sosial müavinətin məbləği 270 (iki yüz yetmiş) manat, orqanizmin funksiyalarının 61–80 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə sosial müavinətin məbləği 220 (iki yüz iyirmi) manat, orqanizmin funksiyalarının 31–60 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən

edilmiş şəxslərə sosial müavinətin məbləği 150 (yüz əlli) manat;
1.3. ailə başçısını itirməyə görə sosial müavinətin məbləği 120 (yüz iyirmi) manat;
1.4. bir yaşınadək uşağı olan aztəminatlı ailələrə sosial müavinətin məbləği hər uşaq üçün 100 (bir yüz) manat;
1.5. radiasiya qəzası nəticəsində zərər çəkmiş şəxslərə hər il müalicə üçün sosial müavinətin məbləği 300 (üç yüz) manat;
1.6. uşağın anadan olmasına görə sosial müavinətin məbləği 500 (beş yüz) manat;
1.7. dəfn üçün sosial müavinətin məbləği 500 (beş yüz) manat.
2. “Sosial müavinətlərin məbləğinin artırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 29 avqust tarixli 973 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 8, maddə 916; 2014, № 3, maddə 251; 2016, № 1, maddə 69; 2018, № 7 (I kitab), maddə 1454; 2019, № 4,

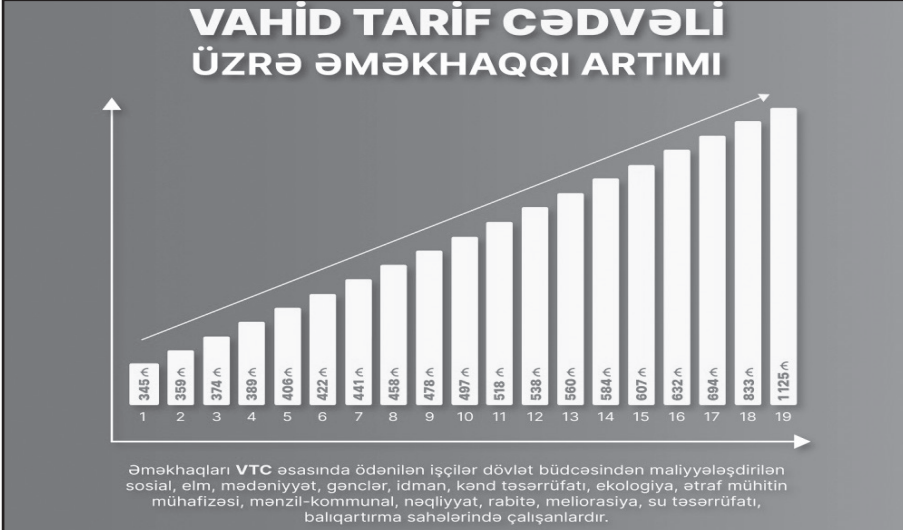
maddə 640; 2020, № 11, maddə 1361; 2021, № 8, maddə 922, № 12, maddə 1361; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 28 dekabr tarixli 1938 nömrəli Fərmanı) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:
2.1. 1.1-ci bənd üzrə:
2.1.1. 1.1.1-ci yarımbənddə “180” rəqəmləri “220 (iki yüz iyirmi)” sözləri ilə əvəz edilsin;
2.1.2. 1.1.2-ci yarımbəndin ikinci abzasında “220” rəqəmləri “270 (iki yüz yetmiş)” sözləri ilə, üçüncü abzasında “180” rəqəmləri “220 (iki yüz iyirmi)” sözləri ilə, dördüncü abzasında “120” rəqəmləri “150 (yüz əlli)” sözləri ilə əvəz edilsin;
2.1.3. 1.1.3-cü yarımbəndin ikinci abzasında “220” rəqəmləri “270 (iki yüz yetmiş)” sözləri ilə, üçüncü abzasında “180” rəqəmləri “220 (iki yüz iyirmi)” sözləri ilə, dördüncü abzasında “120” rəqəmləri “150 (yüz əlli)” sözləri ilə əvəz edilsin;
2.1.4. 1.1.4-cü yarımbəndin ikinci abzasında “220” rəqəmləri “270 (iki yüz yetmiş)” sözləri

ilə, üçüncü abzasında “180” rəqəmləri “220 (iki yüz iyirmi)” sözləri ilə, dördüncü abzasında “120” rəqəmləri “150 (yüz əlli)” sözləri ilə əvəz edilsin;
2.1.5. 1.1.6-cı yarımbənddə “100” rəqəmləri “120 (yüz iyirmi)” sözləri ilə əvəz edilsin;
2.1.6. 1.1.10-cu yarımbənddə “70” rəqəmləri “100 (bir yüz)” sözləri ilə əvəz edilsin;
2.2. 1.2-ci bənd üzrə:
2.2.1. 1.2.1-ci yarımbənddə “237” rəqəmləri “300 (üç yüz)” sözləri ilə əvəz edilsin;
2.2.2. 1.2.2-ci yarımbənddə “300” rəqəmləri “500 (beş yüz)” sözləri ilə əvəz edilsin;
2.2.3. 1.2.3-cü yarımbənddə “350” rəqəmləri “500 (beş yüz)” sözləri ilə əvəz edilsin.
3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 13 yanvar 2023-cü il

Minimum əməkhaqqı artımı ilə əlaqədar yeni Vahid Tarif Cədvəli də təsdiq edildi

Vahid Tarif Cədvəli	
Əməyin ödənilməsi dərəcələri	Aylıq tarif (vəzifə) məaaşı (manatla)
1	345
2	359
3	374
4	389
5	406
6	422
7	441
8	458
9	478
10	497
11	516
12	538
13	560
14	584
15	607
16	632
17	654
18	683
19	7125

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən minimum aylıq əməkhaqqının 1 yanvar 2023-cü ildən 345 manata çatdırılması ilə əlaqədar Nazirlər Kabineti dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə işləyənlərin tarif (vəzifə) maaşlarının da bu Sərəncama uyğunlaşdırılması üçün həmin işçilərin əməyinin

ödənilməsinin yeni Vahid Tarif Cədvəlini təsdiq edib. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirilir ki, əməkhaqları Vahid Tarif Cədvəli əsasında ödənilən işçilərin sırasına dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sosial, elm, mədəniyyət, gənclər və idman, kənd təsərrüfatı, ekologiya

və ətraf mühitin mühafizəsi, mənzil-kommunal, nəqliyyat və rabitə, meliorasiya, su təsərrüfatı və bəliqartırma sahələrində çalışanlar daxildir. 19 pillədən ibarət yeni Cədvəldə ilk pillə üzrə əməkhaqqı 300 manatdan 345 manata çatdırılmaqla digər pillələrdə də maaşlar yeni artımlarla əks olunub.

Azərbaycanın xarici ticarət balansında \$25.5 mlrd. profisit yaranıb

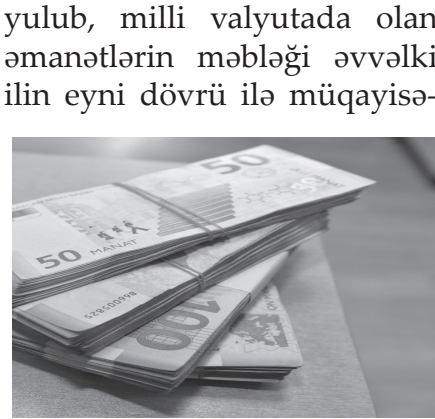
2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 184 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, 121

ölkəyə məhsul ixrac olunmuş, 172 ölkədən idxal olunmuşdur. Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsinə istinadla xəbər verir. Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük

rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla 2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkənin xarici ticarət dövriyyəsi 51229,2 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. Ticarət dövriyyəsinin 38347,7 milyon dollarını və ya 74,9 faizini ölkədən ixrac olunmuş məhsulların, 12881,5 milyon dollarını (25,1 faizini) isə idxal məhsullarının dəyəri təşkil etmiş, nəticədə 25 milyard 466,2 milyon dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır.

Əmanətlərin 61,1 faizi milli valyutada qoyulub

Mərkəzi Bankın məlumatına görə, əhalinin banklardakı əmanətlərinin məbləği il ərzində 28 faiz artaraq 2022-ci il dekabrın 1-nə milli valyuta ekvivalentində 11 milyard 588,6 milyon manat təşkil edib. Dövlət Statistika Komitəsinin AZƏRTAC-a bildirdiyi ki, əmanətlərin 61,1 faizi milli, 38,9 faizi xarici valyutada qo-

yulub, milli valyutada olan əmanətlərin məbləği əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 34,8 faiz, xarici valyutada qoyulmuş əmanətlərin məbləği isə 18,7 faiz artıb. Dekabr ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətə orta məzənnəsi 1,70 (ilin əvvəlindən 1,70) manata, 1 avroya 1,80 (1,79) manata, 100 türk lirasına 9,11 (10,43) manata, 100 rus rubluna 2,59 (2,52) manata bərabər olub.

Azərbaycan tərəfindən Laçın yolunun bağlanması barədə iddialar əsassızdır

“Rusiya sülhməramlı kontingentinin yerləşdiyi Azərbaycan ərazilərində qeyri-qanuni iqtisadi fəaliyyət, o cümlədən təbii sərvətlərin istismarına və Laçın yolundan sui-istifadəyə qarşı etirazlar Azərbaycan vətəndaşlarının legitim hüququdur. Bu xüsusda, etirazçıların haqlı tələblərinin yerinə yetirilməsi zəruridir”.

Bu sözləri Azərbaycanın Xarici İşlər naziri Ceyhun Bayramov rusiyalı həmkarı Sergey Lavrovla telefon danışığı zamanı söyləyib. Nazir Ceyhun Bayramov qeyd edib ki, guya Azərbaycan tərəfindən Laçın yolunun bağlanması, Azərbaycan ərazilərində yaşayan erməni sakinlərin blokadaya alınması, humanitar

böhran vəziyyətinin yaranması barədə iddialar əsassızdır. “Laçın yolundan hər gün onlarla nəqliyyat vasitəsinin, sülhməramlı kontingentin avtomobillərinin, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin, erməni təcili tibbi yardım maşınlarının keçməsi Ermənistan tərəfinin əsassız iddialarını təkzib edir”, - deyər nazir vurğulayıb.

Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 9.8% azalıb

2022-ci ildə əsas kapitala 18272,3 milyon manat məbləğində, yaxud 2021-ci il ilə müqayisədə 5,5 faiz çox vəsait yönəldilib. Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsi xəbər yayıb. Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 9,8 faiz azalıb, qeyri neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 13,6 faiz artıb. İstifadə olunmuş vəsaitin 10611,3 milyon manatı və ya 58,1 faizi məhsul istehsalı sahələrinə, 6735,6 milyon manatı (36,9 faizi) xidmət sahələrinə, 925,4 milyon mana-

tı (5,0 faizi) isə yaşayış evlərinin tikintisinə sərf olunub. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 14718,9 milyon manatını və ya 80,6 faizini daxili vəsaitlər təşkil edib. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 13461,5 milyon manatı və ya 73,7 faizi bilavasitə tikinti-quraşdırma iş-

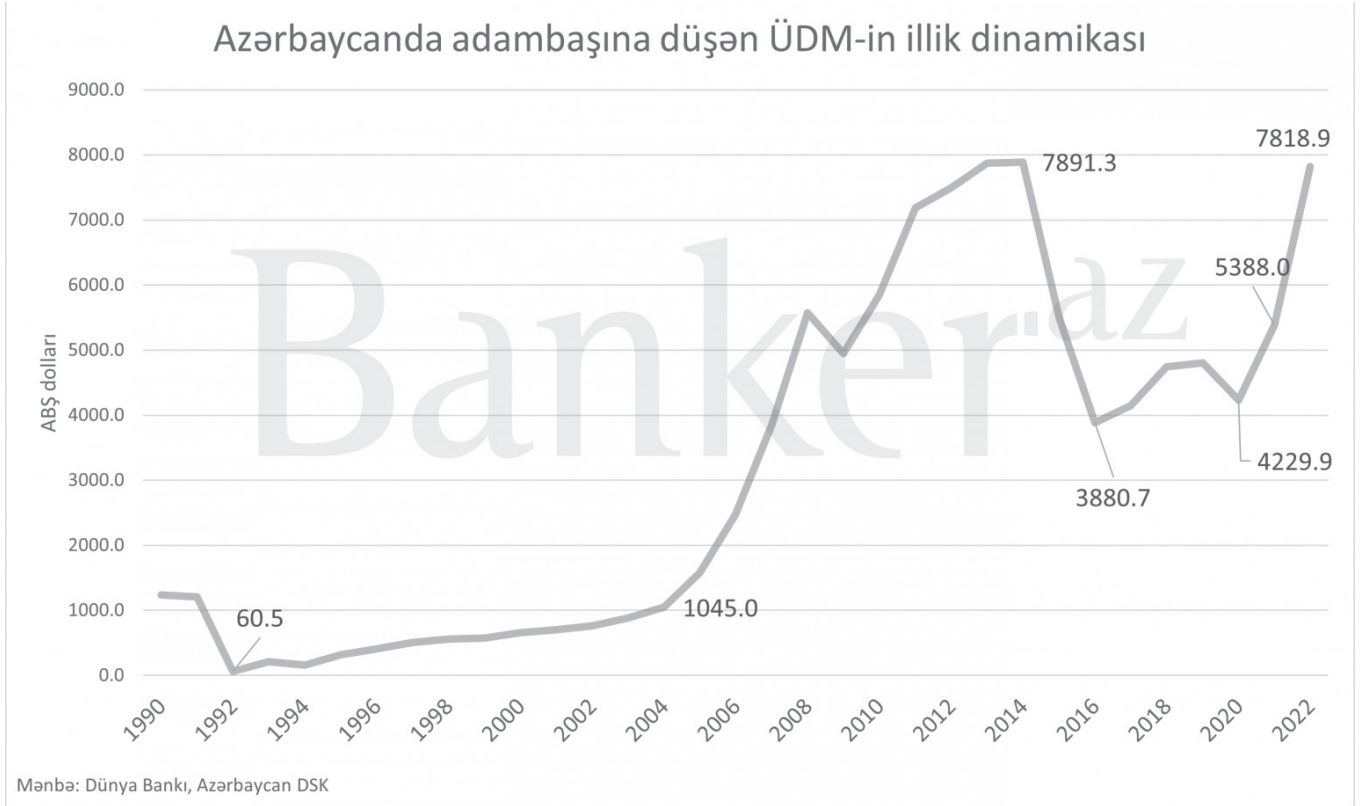
lərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunub. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin ümumi dəyərində müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 49,3 faiz, büdcə vəsaitləri 36,4 faiz, əhalinin şəxsi vəsaitləri 6,7 faiz, bank kreditləri 2,6 faiz, sair vəsaitlər isə 5,0 faiz təşkil edib.

Adambaşına düşən ÜDM son 8 ildə ilk dəfə \$8 000-ə çatdı

2022-ci ildə Azərbaycanda ümumi daxili məhsulun həcmi tarixdə ilk dəfə 134 mlrd. manata (\$78.7 mlrd.) çatmasının ardından adambaşına düşmədə də kəskin artım qeydə alınıb.

Belə ki, adambaşına düşən ÜDM manatla tarixi maksimuma çatsa da, ABŞ dolları ilə ifadədə 2014-cü ildəki zirvədən hələ ki aşağıdır. 2022-ci ildə 13 292.2 manat

adambaşına ÜDM təşkil edib və bu, ABŞ valyutasına cari (1.7000) məzənnəsi ilə konvertasiyada \$7 818.9-dur. ABŞ dolları ilə ifadədə ötən il adambaşına düşən ÜDM \$5 388 idi.

19-25 yanvar 2023-cü il

20 Yanvar tariximizin qanlı və şanlı səhifəsidir

- Dağlıq Qarabağın Ermənistana birləşdirilməsinə qarşı çıxmasına görə Azərbaycanı cəzalandırmaq üçün Kreml Qanlı Yanvar qırğınına törətdi. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə birbaşa Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin baş katibi Mixail Qorbaqovun əmri ilə SSRİ Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi və Daxili İşlər Nazirliyinin qoşun hissələri Bakıya və Azərbaycanın bir neçə rayonuna yeridilib, dinc əhali ağır texnikadan və müxtəlif tipli silahlardan atəşə tutularaq kütləvi qətlə yetirilib;

- Tətbiq edilmiş fəvqəladə vəziyyət haqqında əhali xəbərdar edilməmişdir. Sovet ordusunun xüsusi təyinatlı dəstələrinin və daxili qoşunların iri kontingentinin Bakını zəbt etməsi xüsusi qəddarlıqla müşayiət edilib;

- 20 Yanvar hadisələri nəticəsində Azərbaycanda sovet imperiyası özünün bütün mənəvi və sosial dayaqlarını itirdi. Baş vermiş hadisələr dünya azərbaycanlıların təşkilatlanmasına səbəb oldu. Dünya azərbaycanlıları ilk dəfə olaraq milli faciəmizin tanınması naminə yaşadıkları müxtəlif ölkələrdə təşkilatlanmağa başladılar;

- Qanlı Yanvar hadisələri Azərbaycan milli kimliyinin formalaşmasına təsir göstərib. Faciədən sonra milli azadlıq hərəkatı tam siyasi reallığa çevrilib, dönməz xarakter alıb, xalq öz gələcəyini yalnız müstəqil Azərbaycanda görüb;

- 20 Yanvar faciəsi müstəqillik, istiqlal və hüriyyət uğrunda xalqımızın apardığı milli azadlıq hərəkatının zirvəsi kimi Azərbaycan tarixinə həkk olunub. 1990-cı ilin Qanlı Yanvar hadisəsi Azərbaycan xalqı üçün təkcə böyük faciə deyildir. O, ləyaqətini qorumaq üçün hər cür qurban verməyə hazır olan xalqın tarixində şəərəfli bir səhifədir. Qanlı Yanvar günündən sonra fəvqəladə vəziyyətin elan olunmadığı rayonlarda yanvarın 25-də Neftçala, yanvarın 26-da Lənkəranda 8 nəfər qətlə yetirilmişdir. Ümumilikdə Respublikada 147 nəfər öldürülmüş, 744 nəfər yaralanmış, 841 nəfər qanunsuz həbs olunmuş, 200 ev və mənzil, 80 avtomatlaş, o cümlədən təcili yardım maşınları, dövlət əmlakı və şəxsi əmlak məhv edilmişdir. Dövlət, ictimai və şəxsi əmlaka həmin dövrün qiymətləri ilə 5.637.286 rubl miqdarında maddi ziyan vurulmuşdu;

- Xalqın Sov.İKP-yə və mövcud rejimə qarşı nifrəti son həddə çatmış, Sov.İKPçüvləri kütləvi şəkildə partiya biletlərini ataraq onun sıralarını tərk etmişlər. Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət heyətinin sədri Elmira Qafarova, Azərbaycan Kommunist Partiyası Bakı Şəhər Komitəsinin birinci katibi Müslüm Məmmədov sovet imperiyasının qoşun hissələrinin Bakı şəhərinə yeridilməsi ilə əlaqədar heç bir konkret tədbir görmədiklərinə və vətəndaşların təhlükəsizliyini təmin etmədiklərinə görə yüksək vəzifəli şəxslər kimi öz üzərlərinə düşən məsuliyyətin öhdəsindən gəlməmişlər;

Heydər ƏLİYEV: "Qırğın törədənlərin hamısı layiqincə cəzalandırılmalıdır"

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet imperiyası bütün mövculuğu ərzində törətmiş olduğu cinayətlər sırasına misli görünməmiş birini də əlavə etdi. Həmin gecə Bakıya yeridilən sovet ordu hissələri xalqımıza vəhşicəsinə divan tutdu. Bu, torpaqlarının bütövlüyü uğrunda mübarizəyə qalxmış və azadlıq idealları ilə yaşayan xalqımıza qarşı qəsd idi. Bu vəhşiliyin, hücumun məqsədi xalqın milli-azadlıq əzmini boğmaq idi. Qanlı Yanvar faciəsinə, Azərbaycan xalqına qarşı törədilən cinayətə, qanlı təcavüzə ilk etiraz səsinə ucaldan isə məhz ulu öndər Heydər Əliyev oldu. Hadisənin ertəsi günü Moskvada Azərbaycanın Daimi nümayəndəliyinə gələn xalqımızın dahi oğlu bu vəhşiliyi qətiyyətlə pisləməklə yanaşı, onun törədilməsi səbəblərini də açıqladı, təşkilatçılarının, günahkarlarının adını bütün dünyaya bəyan etdi.

1990-cı il 20 Yanvar faciəsi ilə əlaqədar Azərbaycanın Moskvadakı Daimi nümayəndəliyində keçirilmiş yığıncaqda Heydər Əliyevin bəyanatı

Əziz həmvətənlərim, xanımlar və cənablar!

Bildiyiniz kimi, uzun illər Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi, SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifələrində işləmiş, Sov. İKP MK Siyasi Bürosunun üzvü olmuşam. Geniş infarktı keçirmişəm. Xəstəliyimlə əlaqədar iki ildən artıqdır ki, pensiyadayam. Azərbaycanı tərk etdiyim 1982-ci ilin dekabrından keçən müddətdə bu gün ilk dəfədir ki, Azərbaycan SSR-in Moskvadakı daimi nümayəndəliyinin astanasına qədəm qoyuram. Mən baş vermiş hadisələr haqqında diyəndə xəbər tutmuşam və təbii ki, bu hadisəyə laqeyd qala bilməzdim. Buraya ən əvvəl ona görə gəlmişəm ki, Azərbaycanın Moskvada kiçik parçası olan Daimi nümayəndəliyində böyük itkilərə səbəb olmuş faciə ilə bağlı bütün Azərbaycan xalqına başsağlığı verim. İkinci tərəfdən, bu məsələyə öz münasibətimi bildirmək istəyirəm. Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəsi Səhrab İbrahimovdan xahiş edirəm ki, mənim sözlərimi, kədərimi, başsağlığımı Azərbaycan xalqına çatdırsın. Hazırda başsağ imkanım olmadığı üçün təəssüf hissi keçirirəm.

Azərbaycanda baş vermiş hadisələrə gəlməyə, mən onları hüquqa, demokratiyaya yabançı, humanizmə və ölkəmizdə elan olunmuş hüquqi dövlət quruculuğu prinsiplərinə zidd hesab edirəm. Azərbaycanda yaranmış mürəkkəb vəziyyətin bir sıra səbəbləri vardır. Vaxtımızın məhdudluğundan bu məsələlərin üzərində ətraflı dayanmaq istəmirəm. Artıq iki ildir ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında millətlərarası münəqişə gedir. Həmin münəqişəni Dağlıq Qarabağ və onun ətrafında baş verən hadisələr törətməlidir. Azərbaycan və Ermənistan, eləcə də ölkənin ali siyasi partiya rəhbərlərinə bu məsələni tənzimləmək, daxili müharibəyə, millətlərarası münəqişəyə son qoymaq və milli mənsubiyyətdən asılı olmayaraq hər bir adamın ümumi fəderativ ittifaq olan SSRİ-də azad yaşamasına şərait yaratmaq üçün iki illik müddət kifayət idi. Hesab edirəm ki, ötən iki ildə bu istiqamətdə lazımi səviyyədə iş aparılmamışdır. Dağlıq Qarabağ hadisələrinin ilkin mərhələsində ölkənin ali partiya siyasi rəhbərliyi tərəfindən vaxtında zəruri tədbirlər görülsə idi, gərginlik indiki həddə çatmaz, tərəflər itkilərə məruz qalmaz, başlıcası isə, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə çoxlu insan qırğını ilə nəticələnən hərbi müdaxilə üçün də zəmin yaranmazdı. Bunlar üçün ilk növbədə Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin yüqəq sabiq birinci katibi Vəzirov müqəssirdir. Bu yüksək vəzifədə olduğu müddətdə o, Azərbaycandakı vəziyyəti sabitləşdirmək üçün heç nə etməmişdir. Əksinə, özünün səhv addımları, yaramaz iş üslubu, yanlış siyasi maneəvləri ilə xalqla öz arasında uçurum yaratmışdır. Xalq isə hiddətlənmişdir. Elə buna görə də Ba-

kıda və Azərbaycanın digər şəhər və rayonlarında aylarla davam edən mitinglərdə dəfələrlə Azərbaycan partiya rəhbərlərinin istefası tələbi irəli sürülmüşdür. Söhbət, əslində, Vəzirovun istefasından gedirdi. Bəs bu məsələ indiyə kimi niyə həll olunmamışdır? Yalnız dünən Bakı şəhərinə ordu yeridildikdən, qırğın və dağıntılar baş verdikdən sonra Vəzirov Azərbaycandan, əslində, qaçmışdır. Bu, böyük səhvdir. Ən böyük səhv isə, sözsüz ki, qeyri-ciddi, bu yüksək vəzifəyə əsla yaramayan adamın bir vaxt Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinə birinci katib təyin edilməsi idi. Ancaq iş təkcə bununla bitmir.

İndi yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə baş vermiş və bu gün də davam edən faciənin üstündə dayanmaq istəyirəm. Hesab edirəm ki, Azərbaycandakı vəziyyəti öz axarına salmaq, siyasi həyatdakı qeyri-sabitliyi nizamlamaq üçün kifayət qədər imkan olmuşdur. Təəssüf ki, Azərbaycan rəhbərliyi, həmçinin ölkənin ali siyasi rəhbərliyi bu imkanlardan istifadə edə bilməmişdir. Sərhədlərə edilən təcavüzü vaxtında aradan qaldırmaq mümkün idi. Axı üç ay əvvəl sərhəd zolağı ilə bağlı camaat öz tələblərini irəli sürmüşdü. Fəqət heç kəs onlarla görüşmək, izahat işi aparmaq və lazımi ölçü götürmək istəməmişdir.

Təkrar edirəm: camaatı sakitləşdirmək üçün də imkanlar tükənməmişdi. İki-üç ay əvvəl Azərbaycan partiya rəhbərliyinin möhkəmləndirilməsi məsələsi həll edilə idi, vəziyyət gərginləşməz, ordu yeridilməsinə zərurət yaranmazdı. Bütün vəziyyətlərə, hesab edirəm ki, məsələni siyasi cəhətdən tənzimləmək, xalqla mükəliməyə girmək üçün əlverişli imkanlar olmuşdur. Lakin onlardan səmərəli istifadə edilməmişdir. Nəhayət, 19-dan 20-nə keçən gecə sovet ordusunun, SSRİ DİN-in böyük kontingenti Bakı şəhərinə yeridilmişdir. Nəticəsi isə göz qabağındadır. Bunun törətdiyi faciələr hamımıza məlumdur.

Belə qərar qəbul etmiş adamların hərəkatını siyasi qəbahət sayıram. Bəli, kobud siyasi səhv buraxılmışdır. Onlar, sadəcə olaraq, respublikadakı əsl vəziyyəti qiymətləndirə bilməmiş, Azərbaycan xalqının psixologiyasını anlamamış, əhalinin müxtəlif təbəqələri ilə əlaqələri zəiflətmişlər. Onlar, görünür, bu işlərin belə ağır faciəyə çevriləcəyini əvvəlcədən düşünməmişlər.

Bütün bunlar qabaqcadan nəzərə alınmalı və vaxtında vacib, zəruri tədbirlər qəbul edilməli idi. Ordu yeridilmiş, gənəhsiz adamlar həlak olmuşlar. Yeri gəlmişkən deyim ki, ölənlər arasında hərbi qulluqçuların olması haqqında da məlumatlar daxil olur. Sual olunur: ölkənin ali dövlət, partiya rəhbərliyinin səhv qərarı ucundan, olmayan qiyanı yatırımaq adı ilə Azərbaycana göndərilmiş rus gənclərinin günahı nədir?

Azərbaycana kənardan böyük ordu kontingenti yeridilmişdir. Respublikada neçə ordu birləşməsinin olduğu mənə yaxşı bəllidir. Azərbaycanda kifayət qədər- 4-cü ordu, Xəzər Hərbi Dəniz Donanması, desant qoşunlarının diviziyası, Hava Hücümundan Müdafiə Qoşunları, DİN-in daxili qoşun birləşmələri vardır. Oraya əlavə qoşun yeritmək nəyə lazım idi? Əgər belə zərurət var idisə, orada yerləşən hərbi hissələrdən də istifadə etmək olardı. Belə qərar qəbul edən Azərbaycan rəhbərliyi, hamıdan əvvəl isə bərk ayaqda Azərbaycanı qoyub qaçmış Vəzirov öz xalqı qarşısında məsuliyyət daşımalıdır. Ölkənin ali siyasi rəhbərliyinə yanlış məlumat verənlər də məsuliyyət daşımalıdır.

Zənnimcə, ölkənin ali siyasi rəhbərliyinə vəziyyət barədə vaxtında kifayət qədər düzgün, dəqiq, obyektiv informasiyalar çatdırılmamışdır. Rəhbərlik qaşqınlığa salındığından belə qərar qəbul etmişdir. Qırğın törədənlərin hamısı layiqincə cəzalandırılmalıdır.

21 yanvar 1990-cı il, Moskva

- Siyasi iradə nümunəsi. 1990-cı il yanvarın 21-də Sovet rejiminin qadəğalarına rəğmən, həyatını təhlükə qarşısında qoyaraq Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyinə gələn Ulu Öndər Heydər Əliyev qanlı faciənin təşkilatçılarını dünya ictimaiyyəti qarşısında ittiham etdi. Cəsarətli bəyanat verərək əliyalın xalqın qırılmasını hüquqa, demokratiyaya, humanizmə zidd, Moskvanın və respublika rəhbərlərinin günahı üzündən yol verilmiş kobud siyasi səhv kimi ifşa etdi;

- Ulu Öndər Heydər Əliyevin 20 Yanvar həqiqətlərinin ifşa olunmasına xidmət edən fəaliyyəti. Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi 20 Yanvar faciəsinə ilk siyasi qiymət verən 21 noyabr 1990-cı il tarixli qərar qəbul etdi. Ulu Öndərin təşəbbüsü və göstərişləri ilə 1994-cü ilin mart ayının 29-da Milli Məclis “1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş faciəli hadisələr haqqında” Qərar qəbul etdi. Ümummilli Lider dövrün mürəkkəbliyinə rəğmən, 20 Yanvar faciəsinin başvermə səbəbləri və günahkarların arasıdırılması ilə də məşğul oldu və bunun nəticəsində həqiqətlər üzə çıxdı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Fərmanı ilə 1998-ci ildə “20 Yanvar Şəhidi” fəxri adı təsis edilib;

- Ulu Öndər Heydər Əliyevin yolunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev də şəhidlə-

- Azərbaycana göndərilən ordu hissələrinin tərkibinə Stavropoldan, Rostovdan, Krasnodardan səfərbər edilmiş erməni zabit və əsgərləri, hərbi məktəblərdə təhsil alan erməni kursantları da cəlb edilmişdi. 1990-cı il yanvarın ortalarında SSRİ Müdafiə və Daxili İşlər nazirliklərinin, habelə başqa xüsusi təyinatlı hərbi birləşmələrin 66 min nəfərdən çox əsgər və zabiti Bakı şəhərinə gətirilərək, Qala və “Nasoslu” aerodromlarında, Respublika stadionunda, Salyan qışlasında (kazarmasında) yerləşdirilmişdir;

- Fəvqəladə vəziyyətin yanvarın 20-də saat 00-də tətbiq edilməsinə baxmayaraq, qoşun hissələri yanvarın 19-da saat 21-dən etibarən birinci olaraq Türkan-Qala tərəfdən şəhərə yeridildi. “Mülki və siyasi hüquqlar haqqında” Beynəlxalq Paktın birinci bəndinə əsasən, fərman imzalandığı andan fəvqəladə vəziyyətin təbiiqi və müddətləri barədə əhaliyə rəsmi xəbərdarlıq edilməlidir;

- “Bakı əməliyyatı”na rəhbərliyi birbaşa SSRİ Müdafiə naziri DmitriYazov, SSRİ Daxili İşlər naziri Vadim Bakatin, SSRİ DTK sədrinin müavini FilipBabkov həyata keçirirdilər. Fəvqəladə vəziyyətin tətbiiqi əhaliyə elan olunanaqəd hərbi qulluqçular 82 nəfəri amansızcasına qətlə yetirmiş, 20 nəfəri ölümcül yaralamışlar. Kütləvi insan qırğını törədildikdən sonra – yəni 20 yanvar 1990-cı il səhər saat 5.30-da radio vasitəsilə Bakı şəhər komendantı V.Dubinyak fəvqəladə vəziyyət tətbiiqi edildiyi barədə rəsmi məlumatı efirə vermişdir. Həlbuki, yanvarın 20-də saat 00-dan başlanmış hərbi əməliyyatlarda tanklardan və müxtəlif təyinatlı zirehli döyüş maşınlarından istifadə edilmiş, Xəzər Hərbi Donanmasına məxsus gəmilərdən şəhərə desant çıxarılmışdı. Fəvqəladə vəziyyət elan edildikdən sonra isə yanvarın 20-də və sonrakı günlərdə Bakı şəhərində 21 nəfər öldürülmüşdür;

naminə, eyni zamanda, Azərbaycan xalqının namusunu, şəərəfini, milli mənliyini qorumaq naminə.” - Ulu Öndər Heydər Əliyev;

- Cəsarətli addım. Ulu Öndər Bakıya rus ordusunun yeridilməsi ilə bağlı SSRİ rəhbərliyinin qərarını kəskin tənqid edərək, rəsmi açıqlamayı tələb etdi: “Azərbaycana kənardan böyük ordu kontingenti yeridilmişdir. Respublikada neçə ordu birləşməsinin olduğu mənə yaxşı bəllidir. Azərbaycanda kifayət qədər - 4-cü ordu, Xəzər Hərbi Dəniz Donanması, desant qoşunlarının diviziyası, Hava Hücümundan Müdafiə Qoşunları, DİN-in daxili qoşun birləşmələri vardır. Oraya əlavə qoşun yeritmək nəyə lazım idi? Əgər belə zərurət var idisə, orada yerləşən hərbi hissələrdən də istifadə etmək olardı. Belə qərar qəbul edən Azərbaycan rəhbərliyi, hamıdan əvvəl isə Azərbaycanı qoyub qaçmış Vəzirov, öz xalqı qarşısında məsuliyyət daşımalıdır”;

- 20 Yanvar hadisələrindən sonra xalq daha bir gerçəkliyin şahidi oldu. Xalqın mübarizəsini, tökülən qanı siyasi niyyətləri üçün alətə çevirən Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin başında duranların iç üzü açılmağa başlamışdı. Belə ki, 20 Yanvar hadisələrinə siyasi qiymət verilməsi tələbi ilə dəfələrlə çıxış edən Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyətə gəldikdən sonra bu mövzunu unuttu. Onlar hakimiyyətdə olduğu dövrdə faciəyə siyasi qiymət vermək üçün öz imkanlarından istifadə etmədilər;

- Təhlükələrdən çəkinməyərək Sovet hakimiyyətinin “20 Yanvar” əməlinə etiraz edən Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının başına gətirilən qanlı faciənin ilk siyasi-hüquqi qiymətini verdi. “Mən bu faciəyə həmişə ürəkdən yanaraq həm də vətəndaşlıq borcumu yerinə yetirməyə çalışmışam və bu gün də həmin mövqedəyəm, sabah da həmin mövqedə olacağam. Birinci növbədə, ədalət

AZƏRBAYCANDA REGIONLARIN DAVAMLI SOSIAL-İQTİSADI İNKİŞAFININ TƏHLİLİ VƏ PROBLEMLƏR

(əvvəli ötən sayımızda)

Birinci regional proqramın uğurlu icrası sosial sahənin də inkişafına mühüm təsir göstərmişdir. Bu istiqamətdə infrastrukturun yaradılması diqqətdə saxlanılıb. Beş il ərzində minimum əməkhaqqı 8,3 dəfə, minimum pensiya 4 dəfə artırılıb. Eyni zamanda, 1600 məktəb tikilib, yüzlərlə tibb ocağı istifadəyə verilib. Onlardan 8-ni yüksək standartlara cavab verən müalicə-diaqnostika mərkəzi təşkil edib. Həmin dövrdə, eləcə də 10-dan çox olimpiya idman kompleksi və digər qurğular istifadəyə verilib. *Bütün bunlar nəticəsində ölkədə iqtisadiyyatın diversifikasiyasına və onun dünya təsərrüfat sistemində səmərəli inteqrasiyasına, infrastruktur və kommunal xidmətlərin səviyyəsinin daha da yaxşılaşdırılmasına, əhalinin həyat səviyyəsinin davamlı olaraq yüksəldilməsinə nail olunub. Respublikada qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafı, yeni müəssisələrin və iş yerlərinin yaradılması, sahibkarlıq mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, əhalinin məşğulluq səviyyəsinin artırılması, yoxsulluğun azaldılması ilə bağlı əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə edilib.*

Keçən il ərzində regionlarda yüzlərlə müasir müəssisə, yeni istehsal sahələri yaradılıb, daxili tələbatın ödənilməsində yerli məhsulların payı əhəmiyyətli dərəcədə artıb, ixrac imkanları genişlənib. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında iki müəssisənin - "Azərsulfat" MMC-nin Sulfat turşusu istehsalı, "Glassi-

ca" QSC-nin Şüşə tara məhsullarının istehsalı zavodlarının təməli qoyulub, "Azerfloat" QSC-nin Termoformasiya metodu ilə vərəqə şüşə istehsalı müəssisəsinin açılışı reallaşmışdır. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının 17-ci rezidenti olan "Azmonbai" MMC-nin istifadə müddəti bitmiş qurğusunun turşulu akkumulyator batareyalarının utilizasiyası aparılacaq müəssisəsi istifadəyə verilib. Bütün bunlarla bərabər, Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin açılışı gerçəkləşib, məhəllənin rezidenti olan "Azərmaş" zavodu, tikinti materialları üçün avadanlıqların, yüngül tara və plastik su qablarının istehsalı müəssisələri işə salınıb. Hacıqabulda "Azərsun Şamaxı Aqropark" və "Agro Dairy" MMC-nin aqroparkı istifadəyə verilib. Naxçıvanda "Azərxaç" ASC-nin muxtar respublika filialı fəaliyyətə başlayıb. Şamaxıda Üzüm Tinqçilik Mərkəzinin

açılış mərasimi keçirilib. Qubada qablaşdırma vasitələrinin istehsalı müəssisəsi işə salınıb. Yuxarıda sadalananlarla bərabər, 2021-ci ildə *Abşeron Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının yeni binası, DOST Mərkəzi, Naxçıvan Beynəlxalq Hava Limanının yeni uçuş-enmə zolağı, Naxçıvan Qarnizonu Mərkəzi Hospitalı, Naftalan Mərkəzi Sanatoriyası, Naftalan şəhərində 200 yerlik körpələr evi-uşaq bağçası, Bərdə Peşə Liseyi, Goranboy Olimpiya İdman Kompleksi, Sumqayıt Məhkəmə Kompleksi, İsmayyllı Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzi, Şamaxıda Yaradıcılıq Mərkəzi, Şamaxı şəhər stadionu, Şamaxıdakı Pirsaat Baba ziyarətgah-məscid kompleksi, rayondakı akademik Heydər Hüseynov adına Çarhan kənd tam orta məktəbinin yeni binası, Quba İstirahət, İdman, Təlim və Tədris Komp-*

leksi və digər obyektlərin açılış mərasimləri keçirilib.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ötən bir ildə Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpasına göstərilən diqqət Qarabağ və Şərqi Zəngəzura yeni nəfəs gətirməklə yanaşı, bu bölgələrin tərəqqisi üçün yeni imkanlar açmış, yeni vəzifələr müəyyənləşdirib. Elə bunun nəticəsidir ki, Vətən müharibəsində parlaq qələbəmizlə işğalçıdan xilas olunan ərazilərimizdə qısa zamanda genişmiqyaslı bərpa-quruculuq layihələri həyata keçirilib. Məsələn, 2021-ci ildə Böyük Qayıdışa ciddi hazırlıq işləri görülmüşdür. Zəngilanın Ağalı kəndində Azərbaycanda ilk dəfə "Ağlılı kənd" layihəsi sürətlə həyata keçirilib. Təməli dövlətimizin başçısı tərəfindən qoyulan layihənin icrası ilə bağlı 110 hektardan çox ərazidə tikinti işləri aparılıb. İnnovativ tikinti materiallarından yararlanmaqla tam izolyasiya olunan 200 fərdi ekoloji evin, ikimərtəbəli 4 qeyri-yaşayış binasının, 360 şagird yerlik məktəbin və 60 yerlik uşaq bağçasının inşası davam etdirilib. 2021-ci ildə Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı, Suqovuşan, Laçın, Füzuli, Qubadlı, Zəngilan və Cəbrayıl elektrik stansiyaları istifadəyə verilib. Şuşada bir çox tarixi-mədəni abidələr bərpa edilib, şəhərdə yaşayış məhəlləsinin, Radio-Televiziya Yayım Stansiyasının, Mərkəzi Xəstəxananın, Daşaltı məscidinin təməli qoyulub. Bütün bunlarla bərabər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl şəhərlərinin bərpasının təməli daşı

qoyulub, digər şəhərlərimizin isə baş planının hazırlanmasına başlanılıb. Həmçinin Ağdamda sənaye parkının, Cəbrayıl "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" sənaye parkının, Zəngilan və Laçında Beynəlxalq Hava limanlarının, Hadrut qəsəbəsində yeni məscidin və digər infrastruktur obyektlərinin təməlqoyma mərasimləri keçirilib. Qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafının təmin edilməsi, sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsi, məşğulluq səviyyəsinin artırılması ölkəmizdə həyata keçirilən iqtisadi-siyasətin əsas prioritetlərindən biridir. Sənaye parklarının yaradılması isə bu məqsədlərə nail olmaq üçün əhəmiyyətli mexanizmdir.

Aparılan iqtisadi islahatlar nəticəsində hazırda ölkəmizdə 5 sənaye parkı - Sumqayıt Kimya, Pirallahı, Mingəçevir, Qaradağ, Balaxanı sənaye parkları fəaliyyət göstərir. İqtisadiyyatın inkişafına, ixrac potensialının artırılmasına, rəqəbətcəlikliyyətli məhsul istehsalına önəmli töhfə verən sənaye parklarının sırasına "Ağdam Sənaye Parkı" və "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" Sənaye Parkı da qoşulur. Beləliklə, bu gün respublikada 7 sənaye parkı var.

(davamı gələn sayımızda)

*Hacıyev Fazil Şöhlət oğlu,
i.e.d, professor,
Azərbaycan Dövlət İqtisad
Universiteti (UNEC)
"Maliyyə və audit" kafedrası*

“Neft sənayesinə hər il 300-400 milyard dollar investisiya yatırmaq lazımdır”

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Energetika və İnfrastruktur naziri Suhail Mohamed Al Mazrouei Suheil əl-Mazroui hesab edir ki, neft sənayesinə hər il 300-400 milyard dollar arasında investisiya yatırmaq lazımdır. Bu barədə o, "CNN" telekanalına müsahibəsində deyib.

"Dünya üzrə gündəlik neft istehlakı sutkada 100 milyon bareldən çoxdur. Bizim müəyyən etdiyimiz hasilatın azalması 5-8 faizdir. Biz hər il gündə 5-8 milyon barel itiririk. Böyüməni təşviq etmək üçün deyil, hər şey olduğu kimi qoymaq üçün lazımı investisiya illik 300-400 milyard dollardır" - deyər, o bildirib.

Füzuli-Hadrut avtomobil yolunun tikintisi yekunlaşır

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan və işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq yol infrastrukturunu la-

yihələrindən biri olan Füzuli-Hadrut avtomobil yolunun tikintisi sürətlə və son mərhələ üzrə davam etdirilir. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyindən (AAYDA) verilən məlumata görə, avtomobil yolunun uzunluğu 12 kilometrdir. Bu yol başlanğıcını "Zəfər Yolu"ndan götürür və yeni inşa edilən Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut avtomobil yoluna birləşir. Tikinti işləri "İnşaat Norma və Qaydaları"nın tələblərinə əsasən Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən həyata keçirilir. Qeyd edək ki, Füzuli-Hadrut avtomobil yolu işğaldan azad edilmiş Füzuli və Xocavənd rayonlarından ərazisindən keçir.

Azərbaycanda vergi daxilolmaları 82.2 faiz artıb

2022-ci ildə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin xəttində dövlət büdcəsinə 15 milyard 541 milyon 509.8 min manat vergi daxil olub. Banker.az Dövlət Vergi Xidmətinə istinadən xəbər verir ki, əvvəlki illə müqayisədə vergi daxilolmaları 82,2 faiz və ya 7 milyard manatdan çox artıb. Bundan əlavə qeyri-neft-qaz sektorundan daxilolmalar 8 milyard 134 milyon 875,9 min manat təşkil edib. 2021-ci illə müqayisədə bu sektordan vergi daxilolmaları 27,9 faiz və ya 1,8 milyard manat artıb.

İşğal dövründə yataqların qanunsuz istismarı ilə məşğul olan xarici şirkətlərin adları açıqlanıb

İşğal dövründə Azərbaycanın "Söyüdlü", "Vejnəli", "Dəmirli" və "Qızılbulaq" yataqlarının qanunsuz istismarı ilə məşğul olan xarici şirkətlərin adları açıqlanıb. Bu barədə Geoloji Kəşfiyyat Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Əli Əliyev jurnalistlər üçün keçirilən brifinqdə danışıb. O bildirib ki, sözügedən şirkətlər aşağıdakılardır: "Kanadanın "Sterlite Gold" LTD və "First Dynasty Mines"; İsveçrənin "Base Metals", "Vallex Group"; Rusiyanın "Geopro Mayninq Gold Company"; İsveç və Lixtenşteynli sahibkarların ortaq olduğu Ermənistanın "Armenian Copper Programme"; ABŞ-ın "Global Gold" və Hindistanın "Vedanta Resourcess".

Azərbaycanda inflyasiya açıqlandı

2022-ci ildə Azərbaycanda istehlak qiymətləri indeksi 2021-ci ilə nisbətən 113.9%, o cümlədən ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə 119.5%, qeyri-ərzaq məhsulları üzrə 108.6%, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə 110.4 % təşkil edib. Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsi xəbər verir. Məlumatla görə, ötən ayı istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 101%, əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən 114.4% olub. 2022-ci ilin dekabr ayında ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 101.7%, əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən isə 119% təşkil edib. Ay ərzində ayrı-ayrı ərzaq məhsullarından daha çox artım manna yarma-

sı, düyü, makaron məmulatları, peçenye, toyuq əti, təzə və dondurulmuş balıq, süd, pendir, kəsmik, yumurta, qarğıdalı yağı, banan, alma, armud, nar, qoz, fındıq, xiyar, pomidor, balqabaq, kartof, soğan, sarımsaq, yerkökü, çuğundur, şəkər, konfet, çay, limonad, meyvə şirəsi və pivənin, azalma isə əsasən portağal, naringi, limon, xurma, kivi və kələmin qiymətlərində müşahidə olunub. Digər ərzaq məhsullarının qiymətlərində ciddi dəyişikliklər baş verməyib. Ötən ay qeyri-ərzaq məhsulları üzrə istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 100.5%, əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən 111.9% olub. 2022-ci ilin dekabr ayında əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 100.4%, əvvəlki ilin dekabr ayına nisbətən 110.2% təşkil edib.

19-25 yanvar 2023-cü il

В Азербайджане будет реализован проект по производству 12 тысяч мегаватт ветровой и солнечной энергии

Меморандум, подписанный в минувшем месяце между Министерством энергетики Азербайджана и компанией Fortescue Future Industries, предусматривает реализацию проекта по производству в нашей стране

12 тысяч мегаватт ветряной и солнечной энергии. Об этом было сказано на встрече Президента Ильхама Алиева с председателем правления компании Fortescue Future Industries Эндрю Форестом 17 января в Давосе. В то же время было подчеркнуто значение подписания в Бухаресте «Соглашения о стратегическом партнерстве в области развития и передачи зеленой энергии между правительствами Азербайджанской Республики, Грузии, Румынии и Венгрии». Отмечено значение поставки в будущем в рамках данного проекта производимой в Азербайджане зеленой энергии на европейский рынок.

Сотрудничество Азербайджана в области ВИЭ с зарубежными партнерами имеет большие перспективы

Сотрудничество Азербайджана в области возобновляемых источников энергии с зарубежными партнерами имеет большие перспективы.

Об этом сказал заместитель министра энергетики Азербайджана Эльнур Солтанов. По его словам, проект солнечной электростанции компании Masdar Объединенных Арабских Эмиратов, а также проект ветроэлектростанции Хызы-Абшерон мощностью 240 МВт, реализуемый компанией ACWA Power из Саудовской Аравии, очень скоро продемонстрируют результаты этого партнерства. Солтанов отметил, что соглашение, подписанное между Государственной нефтяной компанией Азербайджана (SOCAR) и Masdar, является очень многообещающей инициативой.

Привлечение дополнительных инвестиций в Карабах и Восточный Зангезур является приоритетом

Об этом сказал депутат Милли Меджлиса Вугар Байрамов. Парламентарий отметил, что в последние годы наблюдается расширение экономических связей между Азербайджаном и

Объединенными Арабскими Эмиратами (ОАЭ). Наряду с увеличением товарооборота между двумя странами, также наблюдается рост инвестиций. В 2021 году двусторонний товарооборот вырос на 20,3 процента по

сравнению с предыдущим годом – до 50,4 млн долларов. В течение 2022 года наблюдался более серьезный рост взаимной торговли. Так, за 10 месяцев года товарооборот составил 90,4 млн долларов. В ноябре были проведены экспортные и импортные операции еще на 4,2 млн долларов, за счет чего общий объем торговли за 11 месяцев достиг 94,6 млн долларов. Товарооборот между двумя странами в январе-ноябре 2022 года превысил показатели за весь 2021 год на 87,6 процента. Это еще раз подтверждает растущую динамику отношений.

Утверждения о закрытии Лачинской дороги азербайджанской стороной необоснованны

Протесты против незаконной экономической деятельности, в том числе эксплуатации природных ресурсов и злоупотребления Лачинской дорогой на территории Азербайджана, где дислоцируется российский миротворческий контингент, являются легитимными правами граждан Азербайджана. В связи с этим необходимо выполнить законные требования протестующих.

Об этом сказал министр иностранных дел Азербайджана Джейхун Байрамов во время телефонного разговора со своим российским коллегой Сергеем Лавровым. Министр Джейхун Байрамов отметил, что утверждения о якобы закрытии Азербайджаном Лачинской дороги, блокаде армянских жителей, проживающих на территории Азербайджана, и создании гуманитарного

кризиса необоснованны. «Ежедневно по Лачинской дороге проезжают десятки транспортных средств, автомобилей миротворческого контингента, Международного Комитета Красного Креста, армянские машины скорой медицинской помощи, что опровергает бесосновательные претензии армянской стороны», - подчеркнул министр.

Ильхам Алиев встретился в Давосе с президентом компании The Goldman Sachs Group Inc

18 января Президент Азербайджанской Республики Ильхам Алиев встретился в Давосе с президентом компании The Goldman Sachs Group Inc. по глобальным вопросам Джаредом Коэном. На встрече было отмечено продолжение успешного сотрудничества компании The Goldman Sachs Group Inc. с Центральным банком и Государственным нефтяным фондом Азербайджана.

В МИРЕ

Мировые цены на нефть показывают рост

Мировые цены на нефть в среду утром растут, поскольку инвесторы ожидают увеличения спроса на сырьё со стороны Китая. Об этом свидетельствуют данные торгов и комментарий аналитика. Цена мартовских фьючерсов на нефть марки Brent растет на 0,83%, до 86,64 доллара за баррель, мартовских фьючерсов на WTI — на 0,92%, до 81,21 доллара. Внимание нефтяных трейдеров по-прежнему сфокусировано на одной из крупнейших экономик мира — Китае, где недавно власти смягчили коронавирусные меры. Снятие некоторых ограничений положительно сказалось на экономике страны и ее перспективах.

Amazon опередил Apple и стал самым дорогим брендом в мире

Один из крупнейших в мире онлайн-ритейлеров Amazon назван самым дорогим брендом в мире в рейтинге Brand Finance Global 500, при этом потеряв в своей стоимости 51 миллиард долларов по сравнению с прошлогодним рейтингом, впрочем, прежний лидер, Apple, подешевел ещё больше. Это следует из доклада Brand Finance. «Amazon вернул свое место самого дорого бренда в мире, несмотря на то, что стоимость бренда упала на 15%, с 350,3 миллиарда долларов до 299,3 миллиарда», — говорится в релизе.

Компания Apple опустилась на второе место, стоимость её бренда сократилась с прошлого года на 16% с 355,1 миллиарда и теперь составляет 297,5 миллиарда долларов.

Турция готовит инфраструктуру для газового хаба

Турция ускоренными темпами осуществляет инфраструктурные работы, необходимые для превращения страны в международный газовый хаб, сообщает агентство Anadolu. «Третья по счету плавучая регазификационная установка (ПРГУ) Турции вошла в Средиземное море. Она будет задействована на СПГ-терминале компании BOTAŞ в заливе Сарос в Эгейском море у европейского побережья Турции», - отмечается в сообщении.

Индия скоро обойдет Китай по численности населения

Индия может обойти Китай по численности населения в течение текущего года. Об этом говорится в исследовании статистической организации World Population Review. Согласно данным, представленным на портале организации в режиме реального времени, численность населения Индии в настоящее время составляет 1 млрд 422 млн 706 тыс. 266 человек, а Китая - 1 млрд 425 млн 831 тыс. 275 человек. Однако, как отмечается в исследовании, «с точки зрения прироста населения Индия превзойдет

Китай как самую густонаселенную страну в мире в течение 2023 года». В исследовании также отмечается, что население Индии будет продолжать расти по крайней мере до 2050 года. Согласно прогнозам, в стране к этому времени будет проживать 1 млрд 670 млн 490 тыс. человек.

20 Января – день торжества национального единства и достоинства

20 января 1990 года – одна из самых трагических, но вместе с тем и героических страниц в истории азербайджанского народа. Именно так характеризовал в свое время великий лидер Гейдар Алиев события 20 Января. С мудрой дальновидностью он говорил, что насколько мы будем отдаляться во временном отношении от тех событий, настолько будем осознавать их важность в истории азербайджанского народа, и может быть будущие поколения дадут им более верную оценку. Однако правда заключается в том, что 20 января 1990 года стал поворотной точкой в жизни азербайджанского народа. В ночь с 19 на 20 января 1990 года воинские части бывшей советской армии в городе Баку учинили

Речь Гейдара Алиева на собрании 21 января 1990 года в Постоянном представительстве Азербайджанской Республики в Москве, посвященном трагедии 20 января 1990 года

*Уважаемые товарищи,
дамы и господа!*

Как вам известно, долгие годы я возглавлял партийную организацию Азербайджана, был избран членом Политбюро ЦК КПСС, работал первым заместителем Председателя Совета Министров СССР. Более двух лет как я нахожусь на пенсии, перенес обширный инфаркт, по болезни ушел на пенсию. С декабря 1982 года я уехал из Азербайджана. Сегодня впервые переступил порог Постоянного представительства Азербайджанской СССР в Москве.

невиданную расправу против мирного населения, поднявшего борьбу во имя создания независимого государства и приобретения своего суверенитета. Это кровавое преступление не смогло погасить любовь людей к свободе, наш народ ценой собственной крови добился своей государственной независимости. Преступление, совершенное против азербайджанского народа, на самом деле является ужасным террористическим актом, направленным против всего человечества. После событий 20 Января в Баку общенациональный лидер Гейдар Алиев на пресс-конференции в постоянном представительстве Азербайджана в Москве жестко осудил совершенные злодеяния, назвал эти противоречащие праву, демократии, человечности события актом террора против безоружного народа. Выступление общенационального лидера с таким заявлением еще в период существования советской империи, еще раз доказало, что большие шаги в политике предпринимаются гениальными личностями.

Меня привела сюда трагедия, случившаяся в Азербайджане. Я узнал об этом вчера утром и, естественно, остаться равнодушным к этому событию не смог. Пришел сюда прежде всего для того, чтобы здесь, в Постпредстве, которое является небольшим островком азербайджанской земли в Москве, выразить свое соболезнование всему азербайджанскому народу в связи с трагедией, повлекшей большие жертвы. Во-вторых, хочу выразить свое отношение к этому вопросу. Я прошу Постоянного представителя Азербайджана в Москве Зохраба Ибрагимова довести мои слова, глубокую скорбь, искренние соболезнования азербайджанскому народу. К сожалению, сейчас не располагаю другой возможностью. **Что касается событий, происшедших в Азербайджане, то считаю их антиправовыми, чуждыми демократии, полностью противоречащими принципам гуманизма и строительства в нашей стране правового государства. Есть определенные причины сложившейся в Азербайджане обстановки. Не хочу подробно останавливаться на деталях, это заняло бы много**

времени. На протяжении двух лет продолжается межнациональный конфликт между Азербайджаном и Арменией, который возник в связи с событиями в Нагорном Карабахе и вокруг него. Два года – достаточный срок для того, чтобы руководители Азербайджана и Армении, высшее партийно-политическое руководство страны отрегулировали этот вопрос, положили конец междоусобной войне, межнациональным конфликтам и создали условия для свободного проживания каждого человека, независимо от его национальной принадлежности, в нашем общем федеративном

Союзе ССР.

Однако считаю, что за эти два года достаточных мер в этом направлении принято не было. Если в начале возникновения осложнений в Нагорном Карабахе были бы предприняты необходимые меры, прежде всего высшим партийным политическим руководством страны, то сегодня мы не наблюдали бы эскалации напряженности и потерь, имеющих место с той и другой стороны в течение этих двух лет, и той военной акции, которая была предпринята в ночь с 19 на 20 января 1990 года, обернувшаяся человеческими жертвами. Конечно, в этом прежде всего виновен теперь уже бывший первый секретарь Центрального Комитета Коммунистической партии Азербайджана Везилов. За период своего пребывания на этом высоком посту он ничего не сделал для стабилизации обстановки в Азербайджане. Наоборот, своими неправильными действиями, негодным стилем работы, неверным политическим маневрированием противопоставил себя народу, не завоевал никакого авторитета, создал пропасть между собой и народом. Народ возмущался. На проходящих в течение нескольких месяцев в Баку, в других городах и районах Азербайджана митингах выдвигаются требования об отставке партийного руководства Азербайджана. Речь шла главным образом об отставке Везирова. Непонятно, почему этот вопрос до сих пор не был решен, и только вчера, после того, как были введены войска в Баку и учинен разгром, Везилов, по существу, удрал из Азербайджана. Это – большая ошибка. Самой большой ошибкой является то, что такой непригодный для этой цели человек в свое время был назначен первым секретарем Центрального Комитета Коммунистической партии Азербайджана. Но дело не только в этом. Сейчас хотел бы остановиться на трагедии, которая произошла

в ночь с 19-го на 20-е января и продолжается по сей день. Считаю, что резервы политического урегулирования положения в Азербайджане были. Руководство Азербайджана, а также высшее политическое руководство страны не использовали эти возможности. Можно было предотвратить покушение на границу. Ведь 3 месяца назад люди выдвигали свои требования, связанные с пограничной полосой. Но никто не хотел с ними встретиться, провести разъяснительную работу, принять соответствующие меры. **Повторяю: не искали возможности, чтобы успокоить людей. Если 2-3 месяца назад был бы решен вопрос укрепления партийного руководства в Азербайджане, то, может быть, и не было бы той обстановки и необходимости ввода войск. Но при всех обстоятельствах считаю, что были возможности для политического урегулирования вопроса, диалога с народом. Однако они не были использованы, и в ночь с 19-го на 20-е января в Баку были введены крупные контингенты Советской Армии, войск МВД СССР. К каким трагическим последствиям это привело, теперь**

уже хорошо нам известно. Считаю поведение людей, принявших такое решение, политически ошибочным. Допущена грубая политическая ошибка. Они просто не знали подлинной обстановки в республике, психологии азербайджанского народа. Не имели достаточных контактов с различными слоями людей. Не могли представить себе, что дело обернется такой трагедией. Нужно было это предвидеть и принять необходимые меры, посчитать, что важнее и нужнее. Между прочим, поступали сообщения, что погибло немало и военнослужащих. Спрашивается, в чем вина русского парня, направленного по ошибочному решению высшего партийного руководства страны для подавления так называемого мятежа в Азербайджане? В Азербайджан со стороны введен крупный контингент войск. Кстати, мне хорошо известно, сколько войск находится в Азербайджане. Там и так дислоцировалось достаточное количество войск: 4-я армия, Каспийская военно-морская флотилия, дивизия десантных войск, войска противовоздушной обороны, внутренние войска МВД. Зачем нужно было дополнительно вводить туда войска? При необходимости можно было использовать находящиеся там войска. Руководство Азербайджана, принявшее такое решение, должно нести ответственность за это, и прежде всего Везилов, который удрал из Азербайджана. Должны нести ответственность и те, кто дезинформировал высшее политическое руководство страны. Считаю, что высшее политическое руководство страны своевременно не имело достаточной и объективной информации. Руководство страны ввели в заблуждение, в результате чего было принято такое решение. **Все причастные к трагедии должны понести наказание.**

19-25 yanvar 2023-cü il

2023-cü il üçün yeni proqnozlar açıqlanıb

Bu günlərdə Dünya Bankının 2023-cü il üçün “Qlobal iqtisadi perspektivlər” hesabatı dərc olunub. Hesabatda dünya iqtisadiyyatlarının artım tempi əvvəl təxmin edilən 3 faiz deyil, yeni müəyyən edilən 1,7 faizlik pronoz üzrə qiymətləndirilir. Hesabata əsasən qlobal inkişaf tempindəki tendensiyalar bütöv regionları əhatə etməklə adambaşına düşən gəlir səviyyəsinə öz təsirini göstərəcəkdir. Belə ki, 2023-cü ildə adambaşına düşən gəlir səviyyəsində artım tempinin CO-VID-19 pandemiyasından əvvəlki səviyyədən aşağı olacağı proqnozlaşdırılır. Həmçinin, inkişaf etməkdə olan iqtisa-

diyyatların ÜDM səviyyəsi pandemiya ərəfəsində olan səviyyədən 6 faiz aşağı olacaqdır. 2022-ci ildə real ÜDM dünya üzrə 2,9 faiz, inkişaf etmiş iqtisadiyyatlarda 2,5 faiz, inkişaf etməkdə olan iqtisadiyyatlar üzrə 3,4 faiz artım qeydə alınıb. 2023-cü ildə inkişaf etməkdə olan iqtisadiyyatlar sabit proqnozlaşdırılsa da, dünya üzrə və inkişaf etmiş iqtisadiyyatlar üzrə müvafiq olaraq 1,7 faiz və 0,5 faiz olacağı gözlənilir. Regionlar üzrə nəzər yetirdikdə proqnozların aşağıdakı kimi olacağı gözlənilir: Avropa və Mərkəzi Asiya (ESA) regionunda geosiyasi və

geoiqtisadi problemlərlə əlaqədar olaraq iqtisadi artımın kəskin şəkildə aşağı düşərək 0,1 faiz səviyyəsinə enməsi proqnozlaşdırılır. Cənubi Qafqaz üzrə artım 2022-ci ildə müşahidə edilən 6,5 faiz səviyyəsindən 2023-cü ildə 3,3 faiz səviyyəsinə düşəcəkdir. Buna səbəb kimi 2020-2021-ci illər üzrə baş verən güclü sıçrayışın zəifləməsi, avro zonasındakı geriləmə və Rusiyada məhsul buraxılışının azalması göstərilir. Azərbaycan üzrə verilən proqnozlarda real ÜDM-in artım tempi müsbət olaraq qalır. 2023-cü ildə Azərbaycan iqtisadiyyatında artım dünya ilə müqayisədə

1,1 faiz, ECA regionu ilə müqayisədə isə 2,7 faiz yüksək olacaqdır. Mövcud şəraitdə qlobal iqtisadiyyatın təzyiq altında olmasını nəzərəər alaraq, Dünya Bankı “Qlobal iqtisadi perspektivlər” hesabatında 2023-cü ildə medianın gəlirlərinin artmasına və ümumi rifah səviyyəsinin yüksəldilməsinə dair bir sıra struktur addımlarının atılmasını tövsiyə edir. Belə ki, yeni iş yerlərinin yaradılması və istehsalın artırılması üçün daha çox investisiya qoyuluşlarının təşviq edilməsi tövsiyə olunur. Əlverişli biznes mühiti çərçivəsində inkişafa meyillilik addımlarının artırılması, o cümlədən infrastruk-

tur layihələrinin həyata keçirilməsi üçün dövlət-əzəl sektor tərəfdaşlığının gücləndirilməsi, müvafiq normativ-hüquqi bazanın formalaşdırılması, birbaşa xarici investisiyaların cəlb edilməsinə yönəlik fəaliyyətlərin gerçəkləşdirilməsinə zərurət duyulur. Bundan başqa, transsərhəd biznes əlaqələrinin saxələndirilməsi üçün əməkdaşlığın gücləndirilməsi, çeşidli bazarlara çıxış, gömrük sazişləri vasitəsilə tranzit əlaqələrinin genişləndirilməsi vacib vəzifələrdən hesab olunur.

Zülfü İLYASOV, “İqtisadiyyat” qəzetinin xüsusi müxbiri

“Baker Tilly Audit Azərbaycan” QSC-nin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə BALANS HESABATI

AKTİVLƏR	31 dekabr 2021-ci il
I .UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR	
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	404,915
Torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması	
Qeyri-maddi aktivlər	21,003
Təxirə salınmış vergi aktivləri	
Uzunmüddətli debitor borcları	
Uzunmüddətli maliyyə aktivləri:	1800,00
dövlət qiymətli kağızları	
qeyri-dövlət qiymətli kağızları	
sair maliyyə aktivləri	1800,00
Təsisiç və ya səhmdarlarla hesablaşmalar	
Sair aktivlər	
<i>Cəmi uzunmüddətli aktivlər</i>	<i>427,718</i>
II. QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR	
Debitor borcları:	406,155
alıcılar və sifarişçilərlə hesablaşmalar	406,155
Vergilərlə bağlı hesablaşmalar	
asılı təşkilatlar üzrə	
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri:	852,592
kassa	69,841
hesablaşma hesabı	222,323
valyuta hesabı	485,459
Digər hesablar	74,969
Mal və material:	
yanacaq	
xammal və material	
azqiymətli və tezəhönlən əşyalar	
Sair qısamüddətli aktivlər:	180,673
gələcək hesabat dövrlərinin xərcləri	
verilmiş avanslar	95,940
tohtalə hesablar	815
sair aktivlər	83,918
<i>Cəmi qısamüddətli aktivlər</i>	<i>1,439,420</i>
CƏMI AKTİVLƏR	1,867,138

KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	31 dekabr 2021-ci il
I .KAPİTAL	
Ödənilmiş nominal (nizamnəmə) kapitalı	2000.00
Kapital ehtiyatları:	
yenidən qiymətləndirilmə üzrə ehtiyat	
xüsusi məqsədli maliyyələşmələr	
Bölişdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	584,805
hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	708,549
mənfəət (zərər) üzrə düzəlişlər	
keçmiş illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət/(məcmu zərər)	593,243
kapital ehtiyatları	
əldə edilmiş dividendlər	(592,973)
mənfəətin digər istifadəsi	(124,014)
CƏMI KAPİTAL	586,805
II UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR	
Kreditör borcları:	
əməyin ödənilməsi üzrə	
büdcə üzrə	
sair kreditörlər	
bank kreditləri üzrə	
Sair uzunmüddətli öhdəliklər:	909,775
gələcək hesabat dövrünün gəlirləri	
alınmış avanslar	909,775
Təsisiç və ya səhmdarlarla hesablaşmalar	
Sair öhdəliklər	
<i>Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər</i>	<i>909,775</i>
III. QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR	
Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər	
Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər	
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər	126,560
Kreditör borcları:	243,998
məlsətan və podratçılarla hesablaşmalar	
əməyin ödənilməsi üzrə	
social sığorta və təminat üzrə	
büdcə üzrə	
sair kreditörlər	243,998
Sair qısamüddətli öhdəliklər:	
gələcək hesabat dövrünün gəlirləri	
Təsisiç və ya səhmdarlarla hesablaşmalar	
Sair öhdəliklər	
<i>Cəmi qısamüddətli öhdəliklər</i>	<i>370,558</i>
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	1,280,333
CƏMI KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	1,867,138

MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT	01yanvar 2021-ci il tarixdən 31 dekabr 2021-ci il tarixinədək olan dövr üzrə
Əsas əməliyyat gəliri:	5,584,207
İşlərin görülməsindən və xidmətlərin göstərilməsindən	5,584,207
Xalis sığorta ehtiyatlarının dəyişməsi (müsbət və ya mənfəi)	
Amortizasiya olunan aktivlərin təqdim olunmasından gəlir	80,000
Sair gəlirlər	
Xarici valyutaların manata nisbətən məzənnəsinin dəyişməsindən yaranan fərq	(2,136)
CƏMI GƏLİRLƏR	5,662,071
Xərclər	
Əsas əməliyyat xərcləri:	(3,137,804)
Əməyin ödənilməsi üzrə xərclər	(2,068,622)
Sosial sığorta və təminat üzrə xərclər	(355,501)
İcarə ödənişləri	(182,700)
Əzamiyyət xərcləri	(80,374)
Kommunal xərcləri	(8,400)
Yanacaq xərcləri	(18,638)
Rəbətə xərcləri	(20,123)
Bank xidmətləri üzrə xərclər	(19,297)
Amortizasiya ayrılımaları	(127,393)
Təqdim edilmiş əsas vəsaitlərin qalıq dəyəri	(57,168)
Reklam xərcləri	(5,765)
Təmir xərcləri	(9,655)
Nəqliyyat xərcləri	(26,105)
Sığorta üzrə xərclər	(115,282)
Gəlirdən çıxılan vergilər	(2,263)
Digər xərclər	(40,518)
İşlərin aparılması xərcləri	(1,638,581)
Sair xərclər	
CƏMI XƏRCLƏR	(4,776,385)
Maliyyə mənfəəti (zərəri)	885,686
Vergiyəyülmədən əvvəl mənfəət (zərər)	885,686
Mənfəət vergisi	(177,137)
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	708,549

ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİN-DƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Mənfəət vergisindən əvvəlki gəlir	885,686
Əmlak, tikili və avadanlıqların amortizasiyası	125,060
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	2,333
Təqdim edilmiş və silinmiş əsas vəsaitlərin dəyəri	57,168
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər	
Əməliyyat aktivlərində (artma)/azalma:	
Cari vergi öhdəliklərində artım/azalma	(177,137)
Verilmiş avanslar	171,767
Debitor borcları və alınacaq digər vəsaitlər	(40,258)
Gələcək dövrlərin xərcləri	37,665
Digər aktivlər	11,307
Əməliyyat öhdəliklərində	
Alınmış avanslar	233,372
Kreditör borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	98,357
Ödəniləcək vergilər	(68,916)
Əməliyyat fəaliyyətində yönəldilmiş xalis pul vəsaitləri	1,336,404
İnvestisiya fəaliyyətinə yönəlməmiş xalis pul vəsaitləri:	
Əmlak, tikili və avadanlıqlar üzrə ödənişlər	(276,981)
Qeyri-maddi aktivlər üzrə ödənişlər	(7,904)
İnvestiya fəaliyyətinə yönəldilmiş xalis pul vəsaitləri	(284,885)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətinə yönəlməmiş xalis pul vəsaitləri	
Ödənilmiş dividendlər	(592,973)
Təsisiçlər tərəfindən iana edilmiş vəsaitlər	
Mənfəətin digər məqsədlərə yönəldilən hissəsi	(124,014)
İnvestiya fəaliyyətinə yönəldilmiş xalis pul vəsaitləri	(716,987)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVALENTLƏRİNDƏ XALIS ARTMA	334,532
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVALENTLƏRİ, ilin əvvəlinə	518,060
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVALENTLƏRİ, ilin sonuna	852,592

KAPİTALDA DƏYİŞKİNLİKLƏR HAQQINDA HESABAT					
	Nizam-namə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Kapital ehtiyatları	Cəmi kapital	
31 dekabr 2020-cu il tarixə qalıq	2,000	593,243	0	595,243	
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	-	708,549	-	708,549	
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	-	-	-	-	
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi	-	(592,973)	-	(592,973)	
Mənfəətin digər istifadəsi	-	(124,014)	-	(124,014)	
31 dekabr 2021-ci il tarixə qalıq	2,000	584,805	0	586,805	

“Baker Tilly Audit Azərbaycan” QSC-nin rəhbərliyinə MÜSTƏQİL AUDİTORUN RÖYÜ

Biz, “Baker Tilly Audit Azərbaycan” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra “Cəmiyyət”) 31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu siyasətlərinin xülasəsi və digər izahlı qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini aparıq. Fikrimizə, maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə olan Maliyyə vəziyyətini və onun həmin tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun əlaqə qəbul edilmiş maliyyə hesabatlarında düzgün əks etdirir.

Rəy üçün Osaslar

Biz auditin Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditin Auditorun Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcləsinin” (MBESŞ məcləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən əslində deyil və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESŞ məcləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münaibəddir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Sahəliyyatları Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik bu maliyyə hesabatlarının MHBS-in tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə və maliyyə hesabatlarının hazırlanması ilə əlaqədar, saxtakarlıq və ya xətalardan qaynaqlanan əhəmiyyətli təhriflərin qarşısını alması məqsədi ilə zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sistemini təşkil etməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırladığı, rəhbərlik Cəmiyyəti təşkil etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmaması, yaxud bunu etməkdən başqa münaibə alternativ olmasız halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fəaliyyət fəaliyyət göstərən qəbuliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fəaliyyət fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fəaliyyət fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Audit komitəsi Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanma prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz bu maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizdə dəxal olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlikdə əhəmiyyətli təhriflər mövcud olduğu hallarda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində yaranı bilər və ayrılmış yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizdə dəxal olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlikdə əhəmiyyətli təhriflər mövcud olduğu hallarda, Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvələr nəticəsində yaranı bilər və ayrılmış yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Beynəlxalq Audit Standartlarının tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşakar mühakimə tətbiq edirik və peşakar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münaibə audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində əhəmiyyətli təhrif aşkarlanması riski xətalər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki saxtakarlıq əlverişli hərəkətlər, dələduzluq, qarətli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtlə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün audita aid daxili nəzarəti başa düşürük;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqiliyini qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fəaliyyətli prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğunu və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fəaliyyət davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilər hadisələrə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixində əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fəaliyyət fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması məqsədli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz idarəetmə sahəliyyəti verilmiş şəxslərə digər məsələlərə yanaşı auditin planlaşdırılması həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit aparılmış zaman daxili nəzarətə aşkar etdiyiniz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Auditor
09 iyun 2022-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Azərbaycan ən çox Rusiya, Türkiyə və Çindən mallar alıb

Ölkəyə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərindən 18,7 faizi Rusiya, 15,9 faizi Türkiyə, 14,5 faizi Çin ilə aparılmış idxal əməliyyatlarının payına düşmüşdür. 2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 184 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, 121 ölkəyə məhsul ixrac olunmuş, 172 ölkədən idxal olunmuşdur.

Dövlət Statistika Komitəsinin yaydığı məlumatda bildirilir ki, gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla 2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkənin xarici ticarət dövriyyəsi 51 milyard 229,2 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. Ticarət dövriyyəsinin 38 milyard 347,7 milyon dollarını və ya 74,9 faizini ölkədən ixrac olunmuş məhsulların, 12 milyard 881,5 milyon dollarını (25,1 faizini) isə idxal məhsullarının dəyəri təşkil etmiş, nəticədə 25 milyard 466,2 milyon dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır. 2021-ci ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 62,7 faiz, real ifadədə 7,9 faiz, o cümlədən ixrac 11,2 faiz, idxal isə 1,2 faiz artmışdır.

2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarında qeyri neft-qaz məhsullarının ixracı əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə faktiki qiymətlərlə 13,9 faiz, real ifadədə 4,8 faiz artaraq 2 milyard 688,4 milyon dollar təşkil etmişdir. İxracın 48,0 faizini İtaliyaya, 9,1 faizini Türkiyəyə, 4,6 faizini Hindistana, 4,3 faizini İsrailə, 3,7 faizini Yunanistana, 2,6 faizini Xorvatiyaya, 2,4 faizini Rusiyaya, 2,3 faizini İspaniyaya və s., 5,5 faizini isə digər ölkələrə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

Ölkəyə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərindən 18,7 faizi Rusiya, 15,9 faizi Türkiyə, 14,5 faizi Çin, 4,5 faizi Almaniya, 3,6 faizi Qazaxıstan, 3,4 faizi ABŞ, 3,3 faizi İran, 3,2 faizi Türkmənistan, 2,3 faizi İtaliya və s., 15,1 faizi isə digər ölkələr ilə aparılmış idxal əməliyyatlarının payına düşmüşdür.

Neft hasilatı 5,6 faiz azalıb, qaz hasilatı isə 7,3 faiz artıb

Sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 2022-ci ildə 86,0 milyard manatlıq və ya 2021-ci illə müqayisədə 1,1 faiz az sənaye məhsulu istehsal edilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin yaydığı məlumata görə, neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 2,5 faiz azalmış, qeyri neft-qaz sektorunda isə 7,1 faiz artmışdır.

Sənaye məhsulunun 75,4 faizi mədəncixarma sektorunda, 20,6 faizi emal sektorunda, 3,4 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda, 0,6 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur.

Mədəncixarma sektorunda əmtəəlik neft hasilatı 5,6 faiz azalmış, əmtəə

Əbdüləli bəy Muxtarov

Həyatını bütünlüklə öz xalqına, millətinə xidmətə və gənc nəslin maariflənməsinə həsr etmiş görkəmli pedaqoqlardan biri olan Əbdüləli bəy Bağır oğlu Muxtarov 1855-ci ildə Şuşa şəhərində anadan olmuşdur.

Jurnalist-etnoqraf Ənvər Çingizoğlu yazır ki, Əbdüləli bəy Qarabağda, Şuşada tanınmış olan muxtarovlar soyuna mənsubdur. Bu soy Şuşada Hacıəsgərlilər tayfasına bağlıdır. Hacıəsgərlilər Pənahəli xan Cavanşirin dövründə Təbrizə aid olan Məməqan qəsəbəsindən gəlmişdilər və Şuşanın Təbrizli məhəlləsində məskunlaşmışdılar. Babası Əsgər Muxtar oğlu Şuşa şəhərində anadan olmuşdu. Mədrəsə təhsili almışdı. İbrahimxəlil xan Sarıcalı-Cavanşirə xidmət etmişdi. Əbdüləli bəy Muxtarov ibtidai təhsilini molla yanında almışdı. Sonra Şəhər məktəbində oxumuşdu. Dövlətdən bəy ünvanı almışdı. O, şəhər məktəbini tamamlandıqdan sonra Qazax qəzasının Dağ Kəsəməni kəndinə müəllim göndərilmişdi. Bir müddət burada müəllim işləyəndən sonra Ağcabədi kənd məktəbinə müdür (nazir və ya nəzarətçi deyilirdi) vəzifəsinə dəyişilmişdi. Onun Ağcabədiyə gəlişi ilə bu bölgədə mədəniyyətin, maarifin, səhiyyənin səviyyəsi artmışdı. 1889-cu ildə Ağcabədi kənd məktəbi əl işlərinin sərgisinə görə gümüş medalla təltif edilmişdi.

Əbdüləli bəyin maarifçilik təsirləri, məruzələri, söhbətləri getdikcə öz işini görürdü. Əhali get-gedə məktəbdə yeni siniflər açılmasını tələb

edirdi, məktəbin tam kursunu bitirənlər aldıkları təhsil ilə kifayətlənmir, təhsillərini davam etdirmək üçün digər məktəblərdə yer axtarırdılar. Ağcabədi kənd məktəbi nəzdində meteoloji stansiya təşkil edilmişdi. 1891-ci ildə məktəbin müdiri Ə.Muxtarov tərəfindən atmosfer yağıntısı üzərində aparılan aylıq müşahidələr dərc edilmək üçün Sankt-Peterburqa-Baş fizika rəsədxanasına göndərilmişdi. Əbdüləli bəyin Ağcabədidə apardığı mədəni-maarif işləri get-gedə öz bəhrəsini verirdi. Əhali arasında savadlanma artırdı. O, bəzən həkimlik vəzifəsinə də öhdəsinə götürürdü, camaata tibbi xidmət göstərirdi. 1892-ci ildə Ağcabədi kənd məktəbində aptek açılmışdı. Əbdüləli bəy Muxtarovun maraq dairəsi böyük olsa da, pedaqoq kimi daha dərindən nüfuz etdiyi bir problem vardı: Zaqafqaziya (Qori) Mül-

limlər Seminariyasında türk övladlarına dərs demək. Əbdüləli bəy Muxtarov uzun müddət Seminariyanın hazırqlıq sinifində dərs demişdi. Burada oxuyan uşaqlara dərindən əlavə nəzakət qaydalarını da öyrədirdi. 1896-cı ildə Ağcabədi kənd məktəbinin müdiri Əbdüləli bəy Muxtarovun Zaqafqaziya (Qori) Müəllimlər Seminariyası nəzdindəki ibtidai məktəbə müdiri təyin edilməsi ilə əlaqədar olaraq Camal bəy Fətəlibəyov Ağcabədi kənd məktəbinə müdür vəzifəsinə təyin edildi. Onun məktəbini isə Səməd bəy Ağayev davam etdirdi. Öz zəngin daxili-mənəvi dünyası, möhkəm iradəsi və geniş dünyagörüşü ilə Azərbaycan xalqının qəlbində özünə əbədi hörmət və məhəbbət qazanmış Əbdüləli bəy Muxtarovun əziz xatirəsi xalqımızın qəlbində daim yaşayacaq, gələcək nəsillərə nümunə göstəriləcəkdir.

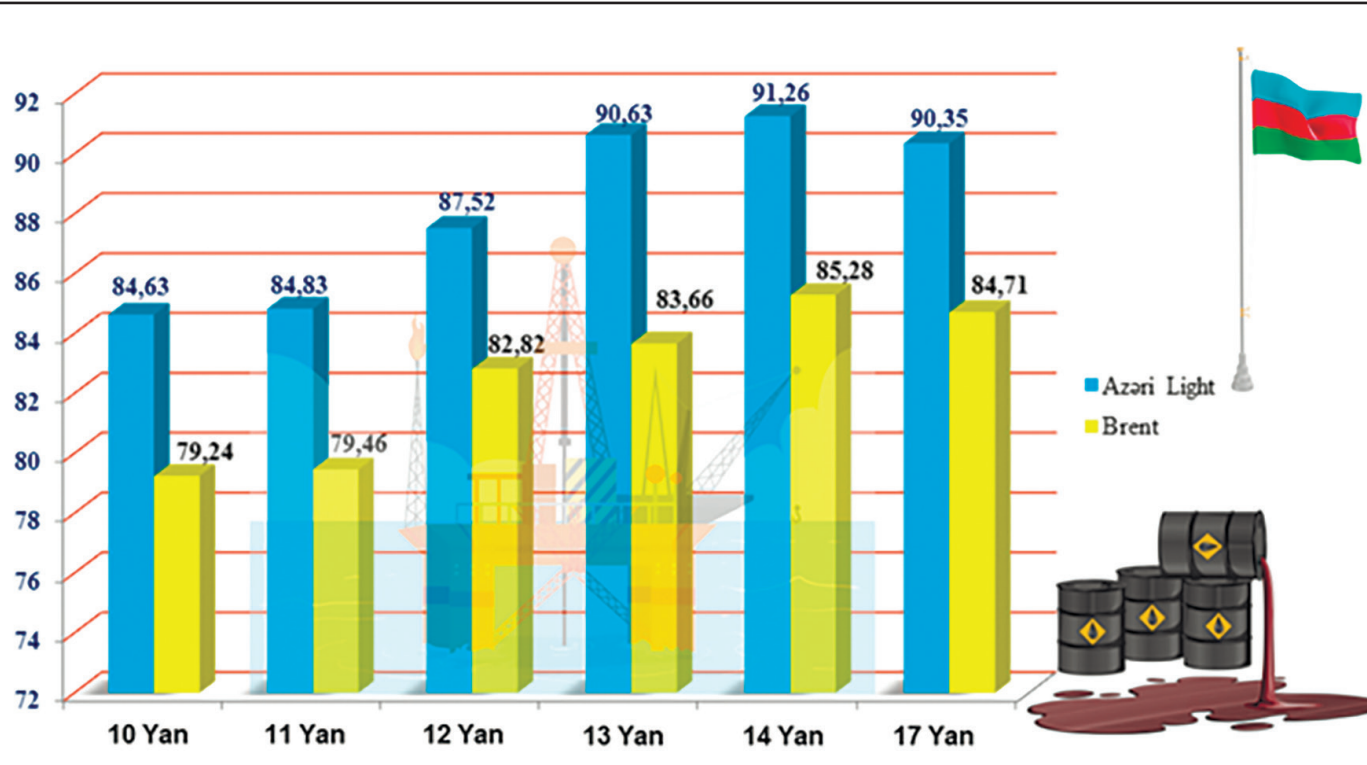
“AKABE” ASC SƏHMDARLARININ NÖVBƏDƏNKƏNAR ÜMUMİ YIĞINCAĞININ ÇAĞIRILMASI BARƏDƏ BİLDİRİŞ

Səhmdarların nəzərinə!

18 fevral 2023-cü il tarixdə “AKABE” ASC-nin səhmdarlarının növbədənkənar ümumi yığıncağı keçiriləcəkdir. Yığıncağın keçirilməsi Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, M.Ə.Rəsulzadə qəsəbəsi, Binəqədi şosesi ünvanında yerləşən AKABE-nin binasında, saat 12:00-a təyin edilmişdir. Cəmiyyətin növbədənkənar ümumi

yığıncağında iştirak etməyə dəvət edirsiniz. Gündəliyə aşağıdakı məsələlər daxil edilmişdir:

1. “AKABE” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin ləğv edilməsi və bundan irəli gələn məsələlərin (təsviyəçi təyin edilməsi, AR Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq ləğvetmə qaydası və müdaxilələri və digər məsələlər) müzakirə edilməsi və qərar qəbul edilməsi.

Azəri Light və Brent markalı neftin 10-17 yanvar birja qiymətləri (İCE birjası)

Təsisçi:
Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ
Baş redaktor:
Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:
Ziyad Səmədzadə, Aytən Səmədzadə, Qüdrət Kərimov,
Elşən Hacıadə, Elşad Səmədzadə, Məhiş Əhmədov,
Müşfiq Atakişiyev, Bəyalı Ataşov, Zəhid Məmmədov, Mirqasım Vahabov,
Süleyman Qasımov, Ədalət Muradov, Vahid Novruzov,
Aydın Hüseynov, Rəsul Balayev, Abbas Əliyev

Dizayner:
Lamiyə NƏBİYEVƏ

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyev Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: +99412 566 09 60
Faks: +99412 514 14 27
Mühasibatlıq:
+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. “İQTİSADİYYAT” qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və şəhirlənmiş, “Azərmedia” MMC mətbəxində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; İndeks: 0355; Tiraj: 1500

Dövlət Gömrük Komitəsi Tibbi Xidmət İdarəsinin yeni metodik vəsaiti çapdan çıxıb

Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi Tibbi Xidmət İdarəsinin rəisi, t.ü.f.d., əməkdar həkim Ceyhun Məmmədov, Tibbi Xidmət İdarəsinin rəis müavini, t.ü.f.d., dosent İsmayıl Əfəndiyev və Tibbi Xidmət İdarəsinin Elmi-Təcrübi və Tədris Mərkəzinin rəisi, t.e.d., əməkdar həkim Rəşad Mahmudovun müəllifləri olduğu “Narkotik vasitələr və psixotrop maddələrlə intoksikasiyalar: diaqnostika, müalicə və profilaktika” adlı yeni metodik vəsait çapdan çıxıb. Metodik vəsait Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Elmi-Tibbi Şurasının 6 iyul 2022-ci il tarixli 14 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunub. Bütün dünyada olduğu kimi Azərbaycanda da narkomanıyaya qarşı qətiyyətlə mübarizə aparıldığı bir dövrdə bu metodik vəsaitin rolu əvəzəedilməzdir. Narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi və narkomanıya bu gün bütün bəşəriyyəti narahat edən ən ciddi sosial bəlalardan biridir. Narkomanıya eyni zamanda tibbi problemdir. Narkomanlığa düşər olmuş şəxslərin müalicəsi və reabilitasiyasında müasir tex-

nologiyaların və yeni üsulların tətbiqi böyük əhəmiyyət daşıyır. Narkomanlar arasında ölüm halları əsasən narkotik vasitələr və psixoaaktiv maddələrlə kəskin zəhərlənmələr nəticəsində baş verir, bu isə hazırkı metodik vəsaitin son dərəcə aktual mövzuya həsr olunduğunu göstərir. Metodik vəsaitdə narkotiklər və psixotrop maddələr ilə kəskin zəhərlənmələrlə əlaqəli klinik vəziyyətlərdə göstərilən ardıcıl tədbirlərinin ətraflı təsviri verilmiş, bu qrup zəhərlənmələrin

diaqnostikası, epidemiologiyası, təsnifatı, toksik maddənin növündən asılı olmaqla klinik təzahürü, diferensial diaqnostikası qeyd edilmişdir. Qeyd edək ki, metodik vəsait ilkin səhiyyə sistemində çalışan tibb işçiləri, təcili tibbi yardım həkimləri, həkim toksikoloqlar, anesteziolog-reanimatoloqlar, həkim-psixiatrlar, həkim-narkoloqlar, məhkəmə-tibb ekspertləri və qeyd edilən ixtisaslar üzrə həkim-rezidentlər üçün nəzərdə tutulub.

QHT layihənin icrasına başlamışdır

«Gəndlik və Maarifçilik» İB Azərbaycan Respublikası Gənclər Fondunun dəstəyi ilə «Gənclərin karyera inkişafı və 21-ci əsr bacarıqları: maarifləndirici tədbirlərin təşkili» adlı layihənin icrasına başlayıb. “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”i və bu sənədin “XXI

əsrin tələblərinə uyğun təhsil” istiqaməti ölkəmizdə gələcək insan kapitalının formalaşması üçün çox əhəmiyyətlidir. Bu istiqamətli təhsil 21-ci əsrin əmək bazarı tələblərinə uyğun, rəqəbətcə qabiliyyətli insan resurslarının yaradılmasını nəzərdə tutur. Müasir karyera inkişafına dair məqalələrdə 21-ci əsr

bacarıqları, “sərt bacarıqlar” və “yumşaq bacarıqlar” kimi terminlərə tez-tez rast gəlirik. Bu bacarıqlar müasir əmək bazarında vacibdir. Gəncləri bu bacarıqlara təhsil illərindən hazırlamaq lazımdır. Layihə çərçivəsində tələbələrə 21-ci əsr bacarıqları barədə məlumatların verilməsi nəzərdə tutulur.

Bolqarıstan 4 nüvə reaktoru inşa etdirmək niyyətindədir

Bolqarıstan 2045-ci ilin sonuna kimi “Belenə” və “Kozloduy” sahələrində dörd nüvə reaktoru tikmək niyyətindədir. Bu barədə Bolqarıstan Prezidenti Rumen Radev, texniki hökumətin Baş naziri Qılıb Donev, nazirlər, deputatlar, siyasətçilər və ekspertlərin iş-

tirakı ilə keçirilən dəyirmi masada təqdim olunan enerji sektorunun 2053-cü ilədək inkişaf strategiyasında qeyd olunub. Dövlət başçısı hökumətin təqdim etdiyi enerji strategiyasının siyasi partiyalar tərəfindən geniş dəstək alacağına

və növbəti illərdə ölkə energetikasının inkişafı üçün əsas olacağına ümidvar olduğunu bildirib. Strategiyayı təqdim edən texniki hökumətin Energetika naziri Rosen Xristov vurğulayıb ki, sektorun inkişafı üçün uzunmüddətli plan lazımdır.

Avropada qazın qiyməti 600 dollardan aşağı düşüb

Avropada qazın birja qiymətləri 2021-ci ilin avqust ayının sonundan bəri ilk dəfə olaraq 1000 kubmetr üçün 600 dollardan aşağı düşüb. Bu günlərdə Hollandiyanın

TTF qovşağında təbii qazın növbəti fevral fyuçers müqaviləsinin qiyməti MVt/saata 53.5 avroya və ya 1000 kubmetr üçün təxminən 590 dollara düşüb.

Avropada qazın qiymətinin aşağı düşməsinin bir neçə səbəbi var. Əvvəllər analitiklər Avropanın yeraltı qaz anbarlarında (UGS) əhəmiyyətli qaz ehtiyatlarına işarə edirdilər. Avropanın Qaz İnfrastrukturunun (GIE) 15 yanvar tarixli məlumatına görə, Avropadakı UGS obyektləri 81.49% doludur. Bundan əlavə, qaz qiymətlərinə yüksək külək enerjisi istehsalı və isti hava təsir edir.

Aİ Ukraynaya 3 mlrd. avro ləq yardım edib

Avropa İttifaqı Ukraynaya 3 milyard avro ləq ilk tranşı köçürüb. Bu barədə Avropa Komissiyası məlumat yayıb. Vəsait 2023-cü il üçün ümumilikdə 18 milyard avro ləq kredit yardımını proqramının bir hissəsi kimi təqdim edilib.

